

Yavuz Ertürk (Kulp) Davası Geniş Özeti

8 Ekim -25 Ekim 1993 tarihleri arasında Kulp-Muş-Lice bölgesinde General Yavuz Ertürk Komutasındaki Bolu Tugayı tarafından yürütülen askeri operasyonda köy ve mezralarından toplanarak gözaltına alınan 11 kişiden bir daha haber alınmadı. Gözaltına alındıktan sonra kayıp olan kişilerin aileleri 1993 yılında ilgili savcılıklara başvurmuşlarsa da bir sonuç alamadılar ve 1994 yılında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvurdular. Mahkeme 31 Mayıs 2001 yılında davayı sonlandırarak Türkiye'yi 11 kayıp kişinin ölümünden sorumlu olduğu ve etkili bir soruşturma yürütmediği için Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 2. Maddesinin, 3. Maddesinin ve 5(1). Maddesinin ihlal edildiğine karar verdi ve Türkiye'yi tazminat ödemeye mahkum etti.

Olayın olmasının ardından 10 yıl sonra 02 Kasım 2003 tarihinde bir çobanın Alaca Köyüne 500–600 metre mesafedeki bir dere yatağında toprak yüzeyine çıkan bazı kemik ve bez parçalarını bulması ve İHD Diyarbakır şubesine başvurması sonucunda Kulp Cumhuriyet Savcısı ile kemikler toplandı, bulunan kemiklerin kime ait olduğunun belirlenmesi için bazı aileler doku örneği verdi ve Adli Tıp Kurumuna gönderildi. Adli Tıp Kurumu Morg İhtisas Dairesi tarafından gönderilen 30.12.2005 tarih ve 915-61097 sayılı raporda olay yerinde bulunan kemiklerin en az dokuz kişiye ait olduğu ve bunlardan iki tanesinin Mizbah Akdeniz'in babası Mehmet Salih Akdeniz ile Ahmet Tutuş'un babası Behçet Tutuş'a % 99,99 oranında ait olabileceği tespit edildi. Bunun üzerine açılan soruşturmada Savcılık görevsizlik kararı verdi ve dosyayı "Suç tarihinde Bolu 2'nci Komando Tugay Komutanlığı'nda görevli asker şahısların işlediği askeri suçlarıyla ilgili soruşturma yapmak görev ve yetkisinin" askeri savcılığa ait olduğu gerekçesiyle, askeri savcılığa gönderdi.

Diyarbakır 7. Kolordu Komutanlığı Askeri Savcılığında bulunan ve herhangi bir işlem yapılmayan dosyaya ilişkin Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığının yürüttüğü ayrı bir soruşturmada, dönemin Bolu Dağ Komando Tugayı Komutanı Yavuz Ertürk'ün 7 Ekim 2013 tarihinde İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca ifadesinin alınmasının ardından Soruşturma Savcısı Yavuz Ertürk hakkında yakalama kararı çıkartarak zaman aşımı süresini durdurdu. Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcivekilliği tarafından hazırlanan 19 sayfalık iddianame, 2013 yılı Ekim ayında Diyarbakır 7. Ağır Ceza Mahkemesince kabul edildi. İddianamede emekli Tuğgeneral Yavuz Ertürk hakkında 11 kez müebbet ve 25 yıla kadar hapis cezası istendi.

Yargıtay 5. Ceza Dairesi, Diyarbakır 7. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davada sanık eski Bolu 2. Komando Tugay Komutanı emekli Tuğgeneral Yavuz Ertürk'ün

"güvenlik" gerekçesiyle yargılamanın başka ilde görülmesi yönündeki talebini değerlendirerek davanın Ankara'da görülmesini kararlaştırdı. Bunun üzerine dava Ankara'da görülmeye başlandı.

Davanın Ankara'daki ilk duruşması 26 Mayıs 2014 tarihinde Ankara 7. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü. Sanık Yavuz Ertürk duruşmaya sağlık sorunlarını gerekçe göstererek katılmadı. Katılan avukatların sanık Ertürk'ün tutuklanması ve davanın Diyarbakır'da görülmesi yönündeki talepleri de mahkemece reddedildi.

7 Temmuz'da görülen duruşmada sanık Yavuz Ertürk hazır bulundu. Ertürk, görevini kanunlara ve Genelkurmay Başkanlığı ile İçişleri Bakanlığı'nın ve dolayısıyla OHAL valiliğinin emirlerine göre yaptığını söyledi. "1993 yılı Ekim ayında Şenyayla bölgesi diye nitelendirilen ve terör örgütünün eğitim ve örgüte personel ve erzak temin etmek amacıyla kullandığı yayla bölgesinde OHAL valiliğinin verdiği operasyon emri gereğince tugayım ile operasyon icra ettim." şeklinde ifade veren Ertürk, hakkındaki suçlamaları reddetti. Mahkeme, müdafî avukatlarının sanığın daha önce yüzüne iddianamenin okunmadığı ve bu nedenle iddianamenin okunması gerektiğine dair itirazlarını reddetti. Genelkurmay Başkanlığı'ndan Eylül-Ekim aylarında Şenyayla bölgesinde düzenlenen operasyona ilişkin emir ile operasyon sonrası düzenlenen raporun istenmesine karar verildi. Duruşma 21 Ekim'e ertelendi.

21 Ekim'deki üçüncü duruşmada savunma yapan sanık Yavuz Ertürk "Ben tek başıma orada krallık ilan eden birisi değilim, ben o vatansever Mehmetçiklere sadece görevlerini yapmaları konusunda komutanlık yaptım" dedi. Öte yandan yine bu duruşmada sanık Yavuz Ertürk'ün 8 Mayıs 1998 günü AİHM'de yaptığı savunma nedeniyle Dışişleri Bakanlığı İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından kendisine teşekkür belgesi gönderildiği ortaya çıktı.

11 Aralık 2014 tarihli dördüncü duruşmaya sanık Yavuz Ertürk katılmadı. Sanık avukatı Ali Rıza Büyüktemiz 1993 yılında Kulp Jandarma İlçe Komutanı olan, Muş Garnizon Komutanı Cahit Sarsılmaz ve dönemin Muş Valisi'nin tanık olarak dinlenmesi talebinde bulundu. Müşteki avukatı Serap Işık da soruşturmanın yeni tanıkları dinleyecek şekilde genişletilmesini talep etti. AİHM kararına gönderme yapan Işık, komisyonun o tarihte Kulp İlçe Jandarma Komutanı olan Ali Ergülmez'i, operasyon sırasında Hanak Jandarma Komutanı olan Ulvi Kartal'ı, Bingöl Cumhuriyet Savcısı Kenan Sağlam'ı, Diyarbakır DGM Başsavcısı Bekir Selçuk'u, Bolu Tugay Komutanı sanık Yavuz Ertürk'ü dinlediğini, tanık ifadelerinin çelişkili, başvuru/mağdur ifadelerinin ise samimi ve çelişkiden uzak olduğunu, bu yüzden

Mahkemenin başvuru/mağdurların iddia ettiği yer ve tarihte bir askeri operasyonun düzenlendiğine kanaat getirdiğini belirtti.

3 Şubat 2015 tarihli beşinci duruşmada katılan vekillerinden Av. Erkan Şenses, Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığının 2. Tugay Komutanlığına, suç tarihlerinde Diyarbakır ve Bingöl'de operasyon yapılıp yapılmadığının sorulduğunu, komutanlığın cevabında 1999 yılında gerçekleşen depremde boruların patlaması ve su basması nedeniyle bu kayıtlara ulaşamadığını belirttiğini hatırlattı. Şenses mahkemeden naip hâkim vasıtasıyla oradaki arşivlerin incelettirilmesini ve o tarihte anılan bölgelerde operasyona katılan personelin tespit edilip tanık olarak dinlenmelerini talep etti. Ayrıca hakkında 11 kez müebbet hapis istemi olan sanığın tutuksuz yargılanmasına anlam veremediklerini, sanığın o dönem astı olarak görev alan kişilerin şu anda etkili konumda ve rütbede olmaları nedeniyle delilleri karartacaklarını düşündükleri için sanığın tutuklanmasını talep ettiklerini belirtti. Mahkeme tutukluluk talebini reddetti, komutanlık arşivinde araştırma yapılması ve yeni tanıklara yönelik davanın genişletilmesi taleplerini ise değerlendireceğini belirtti.

6 Nisan 2015 tarihli altıncı duruşmada sanık Yavuz Ertürk duruşmanın yapılacağı adliyeye geldi ancak sonradan hasta olduğunu ileri sürüp rapor alarak duruşmaya katılmadı. Duruşmada katılanlar vekili Av. Tahir Elçi nakil kararına itirazla davanın yeniden Diyarbakır'a taşınmasını, ilgili tarihlerde sanığın emrindeki görevli kişilerin tespit edilip gerekli görülenlerin tanık sıfatıyla dinlenmesini talep etti. Mahkeme 1993 Haziran ayı ile Aralık 1993 tarihleri arasında Kulp ilçesinde konuşlanan Bolu 2. Komando Tugay Komutanlığı'nda görevli olup bu operasyona bu tarihler arasında vazifeli kılınan tüm görevli subay ve astsubayların isimlerinin ve varsa adreslerinin açık olarak bildirilmesi için Genelkurmay Başkanlığı ve Emniyet Müdürlüklerine ayrı ayrı müzekkere yazılmasına karar verdi.

8 Temmuz 2015'te görülen duruşmada mağdur avukatları Yavuz Ertürk'ün tutuklanması yönündeki taleplerini yineledi. Mahkeme ise tutuklanmayı gerektirecek ciddi delil olmadığı gerekçesiyle avukatların talebini reddetti. Yavuz Ertürk savunmasında operasyon sırasında 30 kişiyi gözaltına aldıklarını ve bu kişileri Muş Jandarmaya teslim ettiklerini söyledi. Mahkeme, operasyonla ilgili kaybolduğu iddia edilen evrakların bulunması yönünde Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'ne yazı yazılacağı ve gelecek cevap doğrultusunda yargılamaya devam edileceğini belirterek, duruşmayı 8 Aralık 2015 tarihine erteledi.